

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

หัวข้อ : หลักสิทธิมนุษยชน

เรื่อง : การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกับภาคอุตสาหกรรม

จัดทำโดย

นายสุพันธ์ มงคลสุธี

รหัส 580341

เอกสารวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ 3

วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ

สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สารบัญ

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
บทนำ	1
หลักสิทธิมนุษยชนกับภาคอุตสาหกรรม	3
การเคารพสิทธิมนุษยชนในภาคอุตสาหกรรม	5
สรุป	10
บรรณานุกรม	11

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกับภาคอุตสาหกรรม

บทนำ

ความหมายของ “สิทธิมนุษยชน”

“สิทธิมนุษยชน” ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้นิยามความหมายไว้ว่า คือ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง หรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทย มีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองทั่วโลก ว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนบนโลกที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดและเป็นสากล ที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี มีอิสระ เสรีภาพ เสมอภาค มีชีวิตที่ดี มีสิทธิแสวงหาวัตถุประสงค์มาดำรงชีพ ได้รับการยอมรับจากสังคมและการปฏิบัติจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ชนชาติ ประเทศ เพศ ผิวพรรณ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม สติปัญญา ความสามารถ หรือฐานะทางเศรษฐกิจ

สิทธิมนุษยชนมี 2 ระดับ ดังนี้

ระดับแรก

สิทธิที่ติดตัวทุกคนมาแต่เกิด ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ อยู่เหนือกฎหมายและอำนาจใดๆ ของรัฐทุกรัฐ สิทธิเหล่านี้ได้แก่ สิทธิในชีวิตห้ามฆ่าหรือทำร้ายต่อชีวิต ห้ามการค้ามนุษย์ ห้ามทรมานอย่างโหดร้าย คนทุกคนมีสิทธิในความเชื่อมนธรรม หรือลัทธิทางศาสนา ทางการเมือง มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกหรือการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น สิทธิมนุษยชนเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายมารองรับ สิทธิเหล่านี้ก็ดำรงอยู่ ซึ่งอย่างน้อยอยู่ในมนธรรมสำนักถึงบาปบุญคุณโทษที่อยู่ในตัวของแต่ละคน เช่น แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการฆ่าคนนั้นเป็นสิ่งต้องห้ามเป็นบาปในทางศาสนา เราทุกคนก็ย่อมสำนึกได้ว่าฆ่าคนหรือการทำร้ายต่อชีวิต เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้อื่น เป็นต้น

ระดับที่สอง

สิทธิที่ต้องได้รับการรับรองในรูปแบบของกฎหมายหรือต้องได้รับการคุ้มครองโดยรัฐบาล ได้แก่ การได้รับสัญชาติ การมีงานทำ การได้รับความคุ้มครองแรงงาน ความเสมอภาคของหญิงชาย สิทธิเด็ก

เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันการว่างงาน การได้รับการบริการทางด้านสาธารณสุข การสามารถแสดงออกทางด้านวัฒนธรรมอย่างอิสระ สามารถได้รับความเพลิดเพลินจากศิลปะ วัฒนธรรมในกลุ่มของตน เป็นต้น

หลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนมีอยู่ 6 ประการ ได้แก่

1. ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) เป็นสิทธิติดตัวทุกคนตามธรรมชาติตั้งแต่เกิด (National Rights)
2. คนทุกคนมีความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ (Equality and non-discrimination)
3. สิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ อาชีพ สถานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม สุขภาพ และความคิดเห็นด้านต่างๆ (Universality)
4. สิทธิมนุษยชนเป็นองค์รวมแยกเป็นส่วนๆ ไม่ได้และพึ่งพิงกัน (Indivisibility & Interdependently)
5. การมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น (Participation & Inclusion) โดยประชาชนแต่ละคน หรือกลุ่มประชาชนหรือประชาสังคมย่อมมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิทธิพลเมืองและการเมือง และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
6. ตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม (Accountability & the Rule of Law)

ทั้งนี้ การจะเข้าใจความหมายของคำว่าสิทธิมนุษยชนนั้น จำเป็นต้องเข้าใจหลักการต่างๆ ที่ถือเป็นองค์รวมของสิทธิมนุษยชนด้วย ได้แก่

- **สิทธิ (Rights)** ซึ่งเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนตามธรรมชาติที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ซึ่งมีอาจมีใครล่วงละเมิดได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่รอด อยู่อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ แม้กฎหมายจะยังไม่รองรับ แต่สิทธิดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่

- **เสรีภาพ (Freedom)** คือการที่มนุษย์สามารถกระทำการใดก็ได้ภายใต้ขอบเขตของศีลธรรมอันดีงาม โดยไม่เบียดเบียนสังคม หรือไม่ล่วงล้ำสิทธิของบุคคลอื่นหรือส่วนรวม ซึ่งคำว่าสิทธิและเสรีภาพมักจะอยู่รวมกัน ดังปรากฏในปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ เพื่อแสดงออกทางความคิด และการปฏิบัติ

- **ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)** หมายถึง คุณค่าของมนุษย์ที่มีความเกี่ยวข้องหรือขึ้นอยู่กับความเป็นมนุษย์ โดยในฐานะมนุษย์ทุกคน ได้รับคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ หรือตำแหน่ง เป็นคำอธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชนในแง่

ของการให้คุณค่าแก่ความเป็นคนว่า ทุกคนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนที่กำหนดสิทธิมาตั้งแต่เกิด ผู้ใดจะละเมิดมิได้ และไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ ซึ่งรวมไปถึงสิทธิในการมีชีวิตและความมั่นคงในการมีชีวิตอยู่ เพราะคนทุกคนที่เกิดมาบนโลกมีศักดิ์ศรีของการเป็นมนุษย์ ดังนั้นการปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคมจึงต้องเคารพความเป็นมนุษย์

หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ

เนื่องด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นหลักการสำคัญที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท โดยเนื้อหาในส่วนของหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นั้น ได้มีการวางหลักการว่า "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง" รวมตลอดถึงความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย "ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอภาค" โดยหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพนั้น รัฐธรรมนูญได้กำหนดเนื้อหาสาระไว้ ดังนี้

1. หลักทั่วไป ประกอบด้วย

- การใช้อำนาจของรัฐ จะต้องคำนึงสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นสำคัญ
- การสร้างสิทธิมนุษยชน โดยรัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนสามารถอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญได้ รวมถึงเพื่อการใช้สิทธิทางศาล หรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ แต่การกล่าวอ้างนั้นต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้อื่น
- ห้ามการจำกัดสิทธิเสรีภาพ เว้นแต่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2. หลักความเสมอภาค โดยบุคคลทุกคนย่อมเสมอภาค และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน และห้ามเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งด้วยสถานภาพต่างกัน

หลักสิทธิมนุษยชนกับอุตสาหกรรม

เนื่องด้วยหลักสิทธิมนุษยชนเป็นหลักสากล และบุคคลทุกคนได้รับการคุ้มครอง ดังนั้นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจึงต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม (CSR-DIW) พ.ศ. 2554 สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทุกขนาดและทุกพื้นที่ เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อแสดงถึงการดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และเตรียมความพร้อม

ให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมปรับตัวเข้าสู่มาตรฐานสากลว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000)

หลักการความรับผิดชอบต่อสังคม ตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม ประกอบไปด้วย

1. หลักการความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อมในสิ่งที่เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากองค์กร โดยองค์กรควรยอมรับการตรวจสอบ และพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลการตรวจสอบนั้น

2. หลักการความโปร่งใส (Transparency)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรมีความโปร่งใสในการตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรเปิดเผยนโยบาย การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมที่รับผิดชอบต่ออย่างชัดเจน ถูกต้อง และครบถ้วน โดยข้อมูลดังกล่าว ควรเตรียมพร้อมไว้สำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมขององค์กร ให้สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ตามความเหมาะสมกับช่วงเวลา เป็นข้อเท็จจริง และชัดเจน

3. หลักการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม (Ethical behavior)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม และอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม โดยคำนึงถึงคน สัตว์และสิ่งแวดล้อม และ มุ่งเน้นไปที่ผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย ควรมีการพัฒนาโครงสร้างธรรมาภิบาล ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม พร้อมทั้งมีกลไกในการควบคุมดูแล ให้เกิดการปฏิบัติ การรายงานผลการปฏิบัติ การป้องกันและการแก้ไขที่ไม่ก่อให้เกิดการขัดแย้งต่อผลประโยชน์ขององค์กร ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างไม่มีจริยธรรม

4. หลักการยอมรับถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย (Respect for stakeholder interests)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรที่จะเคารพต่อผลประโยชน์และความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย สำคัญในสิทธิทางกฎหมายและผลประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมาย คำนึงถึงความสามารถของผู้มีส่วนได้เสียในการติดต่อ และการเข้าไปดำเนินการร่วมกับองค์กร คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กร นอกจากนี้ควรพิจารณาผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการดำเนินกิจกรรมขององค์กรในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย

5. หลักการเคารพต่อหลักนิติธรรม (Respect for the rule of law)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรยอมรับในการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม โดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายและข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมขององค์กร และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย รวมทั้งสอดคล้องกับกฎข้อบังคับที่ออกด้วยอำนาจกฎหมาย นโยบาย กฎระเบียบ และระเบียบปฏิบัติขององค์กรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลตามภาระหน้าที่ตามกฎหมาย และทบทวนกฎหมายเป็นระยะ

6. หลักการเคารพต่อแนวปฏิบัติสากล (Respect for international norms of behavior)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรเคารพ และยึดมั่นต่อแนวปฏิบัติสากล หลีกเลี่ยงการร่วมกับองค์กรอื่นในการดำเนินกิจกรรมที่ผิดต่อแนวปฏิบัติสากล และในสถานการณ์ที่ขัดกับแนวปฏิบัติสากล ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรพิจารณาความเหมาะสม ทบทวนการดำเนินกิจกรรม และความสัมพันธ์ภายใต้ขอบเขตอำนาจของกฎหมาย

7. หลักการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน (Respect for human rights)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรเคารพต่อสิทธิมนุษยชนในระดับสากลที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุกประเทศ ทุกวัฒนธรรม และทุกสถานการณ์ ในสถานการณ์ที่สิทธิมนุษยชนไม่ได้รับการปกป้อง องค์กรควรจัดการให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนอย่างถูกต้อง และหลีกเลี่ยงสถานการณ์การที่ได้มาซึ่งผลประโยชน์ ในสถานการณ์ที่กฎหมายในประเทศ หรือการดำเนินงานไม่ได้มีการปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างเหมาะสม ให้ยึดถือหลักการเคารพต่อแนวปฏิบัติสากล

การเคารพสิทธิมนุษยชนในภาคอุตสาหกรรม มีประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กร (Due diligence) ในทุกกระบวนการตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กร โดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรที่จะ

- กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร
- ประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และอาจเกิดขึ้นในอนาคต

- กำหนดแนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนภายในองค์กร ครอบคลุมถึงผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา หรือหน่วยงานภายนอกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร
- ติดตามผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กร ตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรตามลำดับความสำคัญ ปรับปรุงผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจและการดำเนินงานขององค์กร

2. สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human rights risk situations)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรพิจารณา และจัดการต่อสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในเรื่องสิทธิมนุษยชนด้วยความระมัดระวัง ตามที่สามารถประยุกต์ใช้ได้

3. การหลีกเลี่ยงการร่วมกระทำผิด ในการละเมิดสิทธิมนุษยชน (Avoidance of complicity) เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการร่วมกระทำผิดในการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งทางตรง และทางอ้อม ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรพิจารณาปัจจัยเหล่านี้คือ

- ตรวจสอบมาตรการการรักษาความปลอดภัยขององค์กร ให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล รวมถึงกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง
- ฝึกอบรมให้ความรู้ต่อบุคลากรที่อยู่ในหน่วยงานที่ทำหน้าที่ รักษาความปลอดภัย ให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักสิทธิมนุษยชน
- มีขั้นตอนการจัดการข้อร้องเรียนที่เหมาะสมและเป็นกลาง เกี่ยวกับกระบวนการรักษาความปลอดภัย หรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
- ไม่นำเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการให้กับองค์กรอื่น เพื่อนำไปใช้ในทางละเมิดสิทธิมนุษยชน
- ไม่เป็นหุ้นส่วนหรือเป็นพันธมิตรทางการค้ากับองค์กรที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- กำหนดประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนไว้ในเงื่อนไขการจัดซื้อ ผลิตภัณฑ์ และบริการ ตามความสามารถที่ดำเนินการได้
- ไม่มีการเข้าไปเกี่ยวข้องในการขับไล่บุคคลออกจากพื้นที่ ยกเว้นแต่ได้กระทำตามกฎหมายของประเทศ และแนวปฏิบัติสากลรวมถึงการค้นหา วิธีการอื่นๆ ในการแก้ปัญหาและมั่นใจว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบได้รับการชดเชยที่เพียงพอ
- เผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กร ต่อสาธารณะ
- หลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกับองค์กรที่มีกิจกรรมต่อต้านสังคม

4. การแก้ไขปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรม (Resolving grievances)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- กำหนดกลไกในการแก้ไขปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรม สำหรับใช้กับองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียโดย กำหนดวิธีการ หรือช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน ที่หลากหลาย ทั้งทางโทรศัพท์แบบฟอร์มร้องทุกข์ จดหมาย ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน การประชุมร่วมกับชุมชน หรือรูปแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม และกำหนดกรอบเวลาในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน มีการสื่อสารให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับทราบ รวมถึงทบทวนผลลัพธ์และวิธีการแก้ปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรม ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนที่ยอมรับในระดับสากล
- กำหนดโครงสร้าง หรือแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความ เป็นกลาง เพื่อแก้ไขปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรมของลูกจ้าง และผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรทุกกลุ่ม
- สร้างกระบวนการโดยให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล คำแนะนำ และผู้เชี่ยวชาญที่จำเป็น เพื่อเป็นส่วนทำให้กระบวนการเรียกร้องมีความเป็นธรรม
- กำหนดกระบวนการเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม ระหว่างผู้เสียหายกับองค์กร หรือมีบุคคลที่ 3 ร่วมเจรจาไกล่เกลี่ย
- กำหนดช่องทางหรือวิธีการ เพื่อเปิดเผยถึงกระบวนการและผลลัพธ์จากการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนขององค์กรให้สาธารณชนได้ตรวจสอบ รวมทั้งให้ความสำคัญกับประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ

5. การแก้ไขปัญหาเลือกปฏิบัติและกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (Discrimination and vulnerable groups) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- ไม่เลือกปฏิบัติต่อลูกจ้าง คู่ค้า ลูกค้า ผู้มีส่วนได้เสีย และ บุคคลอื่นที่องค์กรมีส่วนเกี่ยวข้อง
- จัดให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานถึงการไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งทางตรงและทางอ้อมขององค์กรต่อลูกจ้าง คู่ค้า ลูกค้า ผู้มีส่วนได้เสีย และบุคคลอื่น ที่องค์กรมีส่วนเกี่ยวข้อง
- จัดให้มีการส่งเสริมความเสมอภาคของสตรีในด้านการศึกษา โอกาสในการจ้างงาน การตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับการมีครอบครัว และการวางแผนครอบครัว
- ไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้พิการ ตลอดจนมีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตามความเหมาะสม
- มีแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการจ้างแรงงานเด็ก
- เคารพสิทธิส่วนบุคคลของชนพื้นเมือง เมื่อต้องมีการตัดสินใจและมีส่วนร่วมกับองค์กรในด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่องของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและทางปัญญา

- เคารพสิทธิมนุษยชนของแรงงานย้ายถิ่น รวมถึงครอบครัว ในการจัดการสวัสดิการอย่างเหมาะสม
- หลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างหรือบุคคลอื่นบนพื้นฐาน ของความแตกต่างของเชื้อสาย บรรพบุรุษ เชื้อชาติ สีผิว ชันวรรณะ
- เคารพสิทธิและไม่เลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนที่ต้องได้รับการ ดูแลเป็นพิเศษอื่นๆ ซึ่งครอบคลุม ถึงกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้อพยพ คนยากจน ผู้ไม่รู้หนังสือ ผู้ติดเชื้อ HIV/AIDS ชนกลุ่มน้อย และ กลุ่มทางศาสนา

6. สิทธิการเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and political rights) ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรม ควรเคารพต่อสิทธิส่วนบุคคลรวมถึงสิทธิ การเป็นพลเมืองอื่นๆ ดังนี้

- สิทธิในการดำรงชีวิต
- สิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก
- เสรีภาพในการชุมนุมและสมาคมอย่างสงบ
- เสรีภาพที่จะแสวงหา รับรู้และแจ้งข้อมูลและความคิดผ่านสื่อใดๆ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ
- สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินแต่เพียงผู้เดียวหรือร่วมกับผู้อื่น และอิสระจากการถอดถอน สิทธิในทรัพย์สินโดยพลการ
- สิทธิที่จะเข้าถึงกระบวนการและสิทธิในการรับฟังการชี้แจง ก่อนที่ จะมีการตัดสินโทษทาง วินัย การพิจารณาโทษทางวินัยควรมีความ เหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทาง กายหรือการทรมานหรือ การทำให้เสื่อมเสียเกียรติ

7. สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม (Economic, social and cultural rights) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรเคารพในสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดย

- มีการพิจารณาถึงผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดำเนินกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ บริการ และโครงการใหม่ขององค์กร รวมถึงสิทธิของประชากรในท้องถิ่น
- ควบคุมการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นอุปสรรค หรือ กีดขวางต่อการเข้าถึงผลิตภัณฑ์และ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของชุมชน
- อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ ให้กับสมาชิกชุมชน
- เข้าร่วมกับองค์กรอื่นๆ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อดำเนิน กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

- นำขีดความสามารถ หรือศักยภาพที่สอดคล้องกับ ลักษณะธุรกิจขององค์กรไปส่งเสริม กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของ ชุมชน
- มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อย หรือผู้ด้อยโอกาส สามารถซื้อ หรือ ใช้บริการได้

8. สิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน (Fundamental principles and rights at work) แม้ว่า สิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน จะมีการควบคุมดูแลทางกฎหมาย ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร ดำเนินการในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจา ต่อรองของลูกจ้าง โดยอยู่ภายใต้กรอบของ กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับขององค์กร
- ไม่หาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานบังคับ หรือทำงาน โดยไม่สมัครใจ รวมถึงการหา ผลประโยชน์จากแรงงานนักโทษ เว้นแต่เป็นนักโทษที่ได้รับการตัดสินว่าผิดจริงในชั้นศาล โดย อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการควบคุมของรัฐ ตามเงื่อนไขที่เหมาะสมของการจ้างงาน
- ให้โอกาสที่เท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติโดยองค์กร ควรแสดงได้ว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับการ จ้างงาน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติต่อ สัญชาติเชื้อชาติอายุ เพศ สีผิว แผ่นดินเกิด ความ คิดเห็นทางการเมือง ความทุพพลภาพ รวมถึงสถานภาพการสมรส สถานะทางครอบครัว ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล สถานะทางสุขภาพ
- มีการประเมินเป็นระยะ เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากนโยบายการจ้างงาน และการดำเนินงานที่ ส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกัน รวมถึงการไม่เลือกปฏิบัติ

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม จะต้องจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อแสดงผล การดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

- การแนะนำองค์กร วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์
- โครงสร้างองค์กร โครงสร้างด้านความรับผิดชอบต่อสังคม นโยบายด้านความรับผิดชอบต่อ สังคม
- การดำเนินงานที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม โดยนำเสนอผล ดำเนินการ ดังนี้
 - การกำกับดูแลองค์กร ความมุ่งมั่น การมีส่วนร่วม
 - การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ
 - การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

- การปฏิบัติด้านแรงงานและผลการดำเนินงานที่มีความเหมาะสม
- การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน
- ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์

สรุป

สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนบนโลกที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดและเป็นสากล ที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี มีอิสระ เสรีภาพ เสมอภาค มีชีวิตที่ดี มีสิทธิแสวงหาวัตถุประสงค์มาดำรงชีพ ได้รับการยอมรับจากสังคมและการปฏิบัติจากรัฐอย่างเหมาะสมโดยไม่แบ่งแยก เป็นสิทธิที่บุคคลทุกคนได้รับการคุ้มครอง ดังนั้น ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจึงต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ให้เป็นไปในระดับสากลที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุกประเทศ ทุกวัฒนธรรม และทุกสถานการณ์ เพื่อการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลักดันให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เกิดจิตสำนึกและกิจกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสิทธิเสรีภาพของประชาชน ส่งผลให้ประเทศชาติพัฒนาไปในแนวทางที่ถูกต้องและยั่งยืน ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข ได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน และภาคอุตสาหกรรมเจริญก้าวหน้าด้วยหลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิง

มาตรฐานความรับผิดชอบของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม พ.ศ. 2554

หน่วยงานอ้างอิง

กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เข้าถึงได้

จาก <http://prjob.nep.go.th/>

ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ฝ่ายแรงงาน สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

สถาบันสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

สถาบันการจัดการบรรจุภัณฑ์และรีไซเคิลเพื่อสิ่งแวดล้อม สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

สถาบันพลังงานเพื่ออุตสาหกรรม สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เข้าถึงได้จาก www.fti.or.th